

Beleidsplan Veilige Kerk

Vastgesteld in de Grote Kerkenraad van 15 september 2025

Inleiding/aanleiding

De kerk wil een plek zijn waar mensen zich veilig voelen. Een plek waar vertrouwen in God en mensen ontwikkeld kan worden. Helaas is de praktijk soms anders. Ook binnen kerkelijke relaties komen misbruik en ongewenste omgangsvormen voor. We denken hierbij bijvoorbeeld aan (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, financiële malversatie, intimidatie en dreiging.

De kerkenraad wil alle geledingen en leden aanmoedigen een cultuur te bevorderen van preventie, zorgvuldig omgaan met meldingen van grensoverschrijdend gedrag en het gaande houden van het gesprek over veilig zijn binnen de kerk. Dit hoofdlijnenplan is grotendeels een lokale uitwerking van de aanbevelingen van de landelijke PKN omtrent dit thema. Enerzijds gaat dit over een formeel kader, van (preventieve) regels omtrent onder andere gedragscode, omgangregels, VOG, de rol van vertrouwenspersonen, en hoe te handelen bij misstanden. Anderzijds, en wellicht nog wel belangrijker, gaat dit beleid om de menselijke kant. Hoe dragen we met z'n allen zorg voor een kerk als veilige plaats voor haar leden? Hoe houden we de discussie binnen de gemeente gaande om de kerk daarmee een veilige kerk te laten zijn? Hoe dragen we zorg voor zowel slachtoffers als daders van grensoverschrijdend gedrag? Dit document is een aanzet om als kerk met deze thema's aan de slag te gaan. Daarbij is het denkbaar dat dit beleidsplan in de komende jaren bijstelling en doorontwikkeling behoeft, na hopelijk opbouwende discussies binnen onze kerk.

Doel

- De Brinkstraatkerk wil een veilige en betrouwbare gemeenschap zijn waar jong en oud, met en zonder kerkelijke functie of taak, zich veilig voelen en mogen vertrouwen op God en mensen.

Subdoelen

- De kerkenraad is zich bewust van de activiteiten die voor gemeenteleden onveilige situaties kunnen creëren en is hierop alert.
- De kerkenraad hanteert instrumenten om grensoverschrijdend gedrag door de ambtsdragers, betaalde krachten en vrijwilligers met een coördinerende, leidinggevende en verzorgende taak te voorkomen:
 - er is een gedragscode
 - er is een aannamebeleid
 - er wordt voor alle vrijwilligers die met minderjarigen (jeugd) en kwetsbare mensen werken een VOG gevraagd.
- Er zijn vertrouwenspersonen op basis van een profiel en taakomschrijving.
- De kerkenraad
 - neemt verantwoordelijkheid in situaties van grensoverschrijdend gedrag.
 - kent de procedure aangaande dit onderwerp en hanteert deze.

- De kerkenraad zorgt voor een pastoraal klimaat waarin slachtoffers en daders, ook uit situaties buiten de gemeente, zich veilig voelen. Zoals verwoord onder D: "Onderlinge zorg / pastorale zorg".
- De kerkenraad zorgt ervoor dat het thema Veilige Kerk met regelmaat aandacht krijgt in de eigen vergadering, in de vieringen en in het groepswerk binnen de gemeente. De kerkenraad zorgt ervoor dat de beschikbare media gebruikt worden om frequent de gemeenteleden, vrijwilligers en ambtsdragers voor te lichten over (preventieve) thema's aangaande Veilige Kerk. Frequente en juiste informatie en voorlichting dragen bij aan bewustwording.
- Gemeenteleden weten hoe te handelen bij het signaleren van grensoverschrijdend gedrag. De kerkenraad zorgt voor publicatie van beleid en meldprotocol en verwijst naar diverse instanties op de website van de Brinkstraatkerk, in Bij-Eén, in de nieuwsbrieven en/of andere sociale media van de kerk.

Doelgroep

Doelgroep voor het beleid: alle gemeenteleden en beroepskrachten

Beleidskeuzes

Om het beleid ten uitvoer te brengen is het belangrijk dat er aandacht is voor bewustwording, preventie, interventie en zorg voor elkaar. Hieronder worden deze onderdelen afzonderlijk besproken.

A. Bewustwording

Door het thema Veilige Kerk met regelmaat onder de aandacht te brengen kan de kerkenraad de bewustwording binnen de gemeente bevorderen. Bijvoorbeeld binnen de kerkdiensten, in vieringen, gebeden, gespreksgroepen en catechese, andere gemeentebijeenkomsten en/of in artikelen in Bij-Eén, op de website en overige sociale media.

Tevens wordt jaarlijks op de moderamenvergadering aan de hand van het verslag van de vertrouwenspersonen het beleid geëvalueerd.

Ook zal deskundigheidsbevordering en voorlichting bij de diverse commissies een vast, jaarlijks agendapunt voor het moderamen worden.

Het thema Veilige Kerk zal ook met regelmaat aan bod komen en is een vast onderwerp in de door de PKN verplichte jaargesprekken met predikanten en kerkelijk werkers.

Binnen de kerk hanteren we omgangsregels. Omgangsregels zijn afspraken binnen een groep over hoe je met elkaar omgaat. Omgangsregels worden binnen een groep/club samen overeen gekomen en nageleefd. De omgangsregels worden op vaste momenten besproken, bijvoorbeeld aan het begin van het seizoen of bij de start van een nieuwe groep. Dit bevordert de bewustwording van de groepsleden en hun verantwoordelijkheid voor elkaar. Omgangsregels kunnen per groep worden verfijnd en geactualiseerd, bijvoorbeeld als de groepssamenstelling verandert. Om de omgangsregels herkenbaar te houden, worden deze bekend gemaakt, bijvoorbeeld in de kerkruimten opgehangen, in de wijkgids of jaaractiviteitenprogramma ('groene boekje') afgedrukt en/of op de sociale media vermeld.

Een voorbeeld van een (beknopte) set omgangsregels is deze:

- 1) Iedereen in de kerk hoort erbij, telt mee en wordt gerespecteerd.
- 2) We werken samen aan een sfeer waarbinnen iedereen zich veilig kan voelen en vrijuit het geloof kan beleven. We zetten ons samen in voor een cultuur van openheid.
- 3) We respecteren de grenzen van onszelf en de ander. We overschrijden geen fysieke, mentale of seksuele grenzen. Waar nodig spreken we elkaar hierop aan.

B. Preventie

Om ongewenst gedrag en misbruik te voorkomen hanteert de Brinkstraatkerk de volgende instrumenten:

1. Aannamebeleid vrijwilligers.
We zijn blij met iedereen die zich voor het kerkelijk (jeugd)werk wil inzetten. En wij kiezen voor zorgvuldigheid bij de werving en selectie. Met een zorgvuldige selectie hebben we aandacht voor de veiligheid in het vrijwilligerswerk en het werken met minderjarigen en kwetsbare groepen.
2. Belangrijk bij het borgen van een veilige gemeente is het vier-ogen-principe. Dit betekent dat (tenminste) twee personen als leiding bij groepen van minderjarigen aanwezig. Dit behoeven niet altijd twee volwassenen te zijn, een volwassene en een jongere kan ook. Ook behoeven de twee personen niet altijd in dezelfde ruimte te zijn; wanneer de toegang tot de ruimten maar open is (ramen, glas in of naast de deur, deur open). Dit is bijvoorbeeld van toepassing op de catechisatie, kindernevendienst, jeugdclub of de crèche. Het vier-ogen-principe is niet alleen goed om misbruik te voorkomen, maar ook fijn als een kind naar het toilet moet of terug naar de ouders wil. Je staat er niet alleen voor!
3. Voor alle beroepskrachten, kerkenraadsleden en vrijwilligers met een leidinggevende, coördinerende en/of verzorgende taak geldt de gedragscode 'Veilig Samenleven'. De gedragscode wordt door hen onderschreven. Het daadwerkelijk ondertekenen is niet noodzakelijk. Wel zal de kerk documenteren dat de gedragscode besproken is.
4. Een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) wordt aangevraagd bij:
 - a. alle ambtsdragers;
 - b. alle anderen die namens de kerk pastorale taken hebben;
 - c. personen in functies waarin men op zo'n regelmatige basis (bege)leiding geeft aan minderjarigen of kwetsbare mensen dat er een persoonlijke band kan ontstaan;
 - d. personen in functies waarin men herhaaldelijk als enige volwassene samen is met minderjarigen of kwetsbare mensen;
 - e. vertrouwenspersonen (als bedoeld onder alinea C "Interventie");
 - f. personen in overige functies waarbij de genoemde verklaring door de kerkenraad een zinvol preventief middel wordt geacht.

5. De geldigheidstermijn van een VOG is door de kerkenraad gesteld op 4 jaar. Nadien zal voor de bovengenoemde functies deze opnieuw aangevraagd dienen te worden.
6. VOG's behoeven niet door de kerk bewaard te worden, aangezien er geen wettelijke verplichting of kerkelijke reden voor is. Wel zal worden gedocumenteerd wie een VOG heeft kunnen laten zien.

C. Interventie

Meldprotocol

Soms gaat het toch mis of lijkt het daar op. Daarom is het "Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met mogelijk (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties" voor gemeenten van de Protestantse Kerk ontwikkeld. Dit meldprotocol geeft de gemeenteleden inzicht in wat ze kunnen doen als ze zich zorgen maken over een situatie in de kerk. Of als ze zelf een melding willen doen.

Het protocol is onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad opgesteld en is via de communicatiemiddelen van de kerk gemakkelijk te vinden.

Vertrouwenspersonen

In het meldprotocol wordt de rol van de vertrouwenspersonen benoemd.

Voor de Brinkstraatkerk zijn er twee vertrouwenspersonen, een man en een vrouw. Gemeenteleden hebben daardoor een keuze wie ze willen benaderen. De vertrouwenspersonen hebben daardoor iemand om mee te overleggen en samen te werken.

Gemeenteleden kunnen bij de vertrouwenspersonen terecht met hun vragen, vermoedens en meldingen. Vertrouwenspersonen kunnen bij vermoedens van misbruik binnen de kerk ook proactief te werk gaan. Vertrouwenspersonen zijn ook de personen die in de kerk op beleids- en uitvoerend niveau met regelmaat aandacht vragen voor preventie van misbruik en alert zijn op de uitvoering van het beleid van de kerkenraad op dit terrein.

D. Zorg voor elkaar / pastorale zorg

In een veilige gemeente moet iedereen zich veilig kunnen voelen. Gemeenteleden kunnen ook buiten de kerkelijke context slachtoffer zijn geworden, bijvoorbeeld door geweld, criminaliteit of seksueel misbruik elders. Voor hun verhaal moet aandacht zijn in het pastoraat. Zij mogen zich door de onderlinge pastorale zorg erkend voelen en weten dat er met hun gevoelens rekening gehouden wordt, ook bij de formuleringen in gebeden, liederen en preken. Ook voor ouders zal er pastorale zorg en aandacht zijn.

Communicatie

Het bovenstaande beleid zal door publicatie - in onder andere Bij-Eén en op de website - onder de aandacht gebracht worden.

Op de website van de kerk zijn de volgende onderwerpen goed vindbaar:

Vertrouwenspersonen (inclusief contactgegevens), Gedragscode, VOG-beleid, gegevens van instanties waarnaar verwezen kan worden.

Evaluatie

Dit beleidsplan Veilige Kerk wordt ingevoegd als integraal onderdeel van het beleid van de Brinkstraatkerk in Bennekom. En is voor het eerst vastgesteld in de kerkenraadsvergadering van 15 september 2025. Daarna zal het regelmatig worden geëvalueerd en worden bijgesteld indien nodig.

Financiën

De onkosten voor vertrouwenspersonen, waaronder scholing, zullen gefinancierd worden door de Brinkstraatkerk in Bennekom. Ditzelfde geldt voor eventuele kosten omtrent de VOG, welke in principe gratis verstrekt worden dankzij de Regeling Gratis VOG.

Informatie die kan helpen bij de uitvoering

- 1) Profiel en taken vertrouwenspersonen: <https://protestantsekerk.nl/veilige-gemeente/aanstellen-vertrouwenspersoon/>
- 2) Meldprotocol voor mogelijk (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties: <https://protestantsekerk.nl/veilige-gemeente/wat-te-doen-als-het-misgaat/>
- 3) VOG: <https://protestantsekerk.nl/nieuws/vog-wordt-verplicht-voor-medewerkers-en-vrijwilligers-protestantse-kerk/>

Ondertekening

Aldus te Bennekom vastgesteld door de kerkenraad van 15 september 2025.

Namens de Gereformeerde Kerk Bennekom:

..... voorzitter kerkenraad

..... scriba kerkenraad